

# POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2016 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Lidia Kopczyńska

Protokolant: Aleksandra Czaplicka

po rozpoznaniu w dniu 29 sierpnia 2016 r. w Ciechanowie

na rozprawie

sprawy z wniosku J. W. i P. R.

z udziałem A. R. (1), B. L., R. C., A. F., J. C., B. G., P. C. (1), M. J., S. C., D. C. i P. C. (2)

o dział spadku i zniesienie współwłasności

## **postanawia:**

I. ustalić, że przedmiotem działu spadku po R. R. (1) i zniesienia współwłasności są:

1. nieruchomości rolne położone w miejscowości P. gmina O. składające się z działek:

a) działka oznaczona numerem ewidencyjnym (...) o pow. (...) ha o wartości 22.500 zł (dwadzieścia dwa tysiące pięćset złotych),

b) działka oznaczona numerem ewidencyjnym (...) o pow. (...) ha o wartości 11.500 zł (jedenaście tysięcy pięćset złotych),

c) działka oznaczona numerem ewidencyjnym (...) o pow. (...) ha o wartości 68.000 zł (sześćdziesiąt osiem tysięcy złotych),

d) działka oznaczona numerem ewidencyjnym (...) o pow. (...) ha zabudowana budynkiem mieszkalnym oraz budynkami gospodarczymi wartości 297.500 zł (dwieście dziewięćdziesiąt siedem tysięcy pięćset złotych),

e) działka oznaczona numerem ewidencyjnym (...) o pow. (...) ha o wartości 3.400 zł (trzy tysiące czterysta złotych),

f) działka oznaczona numerem ewidencyjnym (...) o pow. (...) ha o wartości 3.800 zł (trzy tysiące osiemset złotych),

g) działka oznaczona numerem ewidencyjnym (...) o pow. (...) ha o wartości 118.000 zł (sto osiemnaście tysięcy złotych),

h) działka oznaczona numerem ewidencyjnym (...) o pow. (...) ha, o wartości 389.000 zł (trzysta osiemdziesiąt dziewięć tysięcy złotych);

2. inwentarz martwy:

a) ciągnik rolniczy U. (...)nr rej. (...) o wartości 7.500 zł (siedem tysięcy pięćset złotych),

- b) ciągnik rolniczy U. (...)nr rej. (...) o wartości 15.200 zł (piętnaście tysięcy dwieście złotych),
  - c) samochód F. (...) nr rej. (...) o wartości 3.400 zł (trzy tysiące czterysta złotych),
  - d) samochód Polski F. (...) nr rej. (...) o wartości 1.100 zł (jeden tysiąc sto złotych),
  - e) przyczepa marki S. (...) nr rej. (...) o wartości 2.000 zł (dwa tysiące złotych),
  - f) przyczepa kempingowa marki S. nr rej. (...) o wartości 500 zł (pięćset złotych),
  - g) siewnik zbożowy wartości 735 zł (siedemset trzydzieści pięć złotych),
  - h) siewnik do nawozów zawieszany wartości 367 zł (trzysta sześćdziesiąt siedem złotych),
  - i) kosiarka rotacyjna wartości 1.160 zł (jeden tysiąc sto sześćdziesiąt złotych).
  - j) przyczepa jednoosiowa wartości 400 zł (czterysta złotych),
  - k) zbiornik na mleko wartości 880 zł (osiemset osiemdziesiąt złotych),
  - l) dojarka dwukonwiowa wartości 650 zł (sześćset pięćdziesiąt złotych),
- 3 inwentarz żywy składający się z 16 sztuk bydła i 1 świni wartości 40.699 zł (czterdzieści tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt dziewięć złotych),
- 4 środki pieniężne w kwocie 166.530,65 zł (sto sześćdziesiąt sześć tysięcy pięćset trzydzieści złotych sześćdziesiąt pięć groszy);

II ustalić, że wartość majątku spadkowego pomniejszając koszty pogrzebu poniesione przez A. R. (1) w wysokości 34.061,10 zł (trzydzieści cztery tysiące sześćdziesiąt jeden złotych dziesięć groszy);

III ustalić wartość składników majątkowych stanowiących przedmiot działu spadku po R. R. (1) i zniesienia współwłasności na łączną kwotę 1.120.760,55 zł (jeden milion sto dwadzieścia tysięcy siedemset sześćdziesiąt złotych pięćdziesiąt pięć groszy),

IV. ustalić, że wartości udziałów w składnikach majątkowych stanowiących przedmiot działu spadku po R. R. (1) i zniesienia współwłasności wynoszą:

- a) udział uczestniczki postępowania A. R. (1) wynosi 3822/4704 (trzy tysiące osiemset dwadzieścia dwa tysiące czterech tysięcy siedemset czterech) części o wartości 910.617,99 zł (dziewięćset dziesięć tysięcy sześćset siedemnaście złotych dziewięćdziesiąt dziewięć groszy),
- b) udział uczestnika postępowania D. C. wynosi 14/4704 (czternaście czterech tysięcy siedemset czterech) części o wartości 3.335,59 zł (trzy tysiące trzysta trzydzieści pięć złotych dziewięćdziesiąt dziewięć groszy),
- c) udział uczestnika postępowania J. C. wynosi 42/4704 (czterdzieści dwa czterech tysięcy siedemset czterech) części o wartości 10.006,79 zł (dziesięć tysięcy sześć złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy),
- d) udział uczestnika postępowania P. C. (2) wynosi 14/4704 (czternaście czterech tysięcy siedemset czterech) części o wartości 3.335,59 zł (trzy tysiące trzysta trzydzieści pięć złotych dziewięćdziesiąt dziewięć groszy),
- e) udział uczestnika postępowania P. C. (1) wynosi 42/4704 (czterdzieści dwa czterech tysięcy siedemset czterech) części o wartości 10.006,79 zł (dziesięć tysięcy sześć złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy),

f) udział uczestnika postępowania R. C. wynosi 42/4704 (czterdzieści dwa czterech tysięcy siedemset czterech) części o wartości 10.006,79 zł (dziesięć tysięcy sześć złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy),

g) udział uczestnika postępowania S. C. wynosi 14/4704 (czternaście czterech tysięcy siedemset czterech) części o wartości 3.335,59 zł (trzy tysiące trzysta trzydzieści pięć złotych dziewięćdziesiąt dziewięć groszy),

h) udział uczestnika postępowania spadkobiercy M. F. wynosi 42/4704 (czterdzieści dwa czterech tysięcy siedemset czterech) części o wartości 10.006,79 zł (dziesięć tysięcy sześć złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy),

i) udział uczestniczki postępowania B. G. wynosi 42/4704 (czterdzieści dwa czterech tysięcy siedemset czterech) części o wartości 10.006,79 zł (dziesięć tysięcy sześć złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy),

j) udział uczestniczki postępowania M. J. wynosi 42/4704 (czterdzieści dwa czterech tysięcy siedemset czterech) części o wartości 10.006,79 zł (dziesięć tysięcy sześć złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy),

k) udział uczestniczki postępowania B. L. wynosi 294/4704 (dwieście dziewięćdziesiąt cztery czterech tysięcy siedemset czterech) części o wartości 70.047,53 zł (siedemdziesiąt tysięcy czterdzieści siedem złotych pięćdziesiąt trzy grosze),

l) udział wnioskodawcy P. R. wynosi 147/4704 (sto czterdzieści siedem czterech tysięcy siedemset czterech) części o wartości 35.023,76 zł (trzydzieści pięć tysięcy dwadzieścia trzy złote siedemdziesiąt sześć groszy),

m) udział wnioskodawczyni J. W. wynosi 147/4704 (sto czterdzieści siedem czterech tysięcy siedemset czterech) części o wartości 35.023,76 zł (trzydzieści pięć tysięcy dwadzieścia trzy złote siedemdziesiąt sześć groszy),

V. dokonać działu spadku po R. R. (1) i zniesienia współwłasności w ten sposób, że opisane w punkcie I postanowienia składniki majątku przyznać na wyłączną własność uczestniczce A. R. (2);

VI. zasądzić od uczestniczki postępowania A. R. (1) tytułem spłaty na rzecz:

a) wnioskodawczyni J. W. kwotę 35.023,76 zł (trzydzieści pięć tysięcy dwadzieścia trzy złote siedemdziesiąt sześć groszy), tytułem spłaty, płatną w terminie 2 (dwóch) lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności;

b) wnioskodawcy P. R. kwotę 35.023,76 zł (trzydzieści pięć tysięcy dwadzieścia trzy złote siedemdziesiąt sześć groszy), tytułem spłaty, płatną w terminie 2 (dwóch) lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności;

c) uczestnika postępowania B. L. kwotę 70.047,53 zł (siedemdziesiąt tysięcy czterdzieści siedem złotych pięćdziesiąt trzy grosze) tytułem spłaty, płatną w terminie 2 (dwóch) lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności;

d) uczestnika postępowania M. J. kwotę 10.006,79 zł (dziesięć tysięcy sześć złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy) tytułem spłaty, płatną w terminie 2 (dwóch) lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności;

e) uczestnika postępowania B. G. kwotę 10.006,79 zł (dziesięć tysięcy sześć złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy) tytułem spłaty, płatną w terminie 2 (dwóch) lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności;

f) uczestnika postępowania spadkobiercy M. F. kwotę 10.006,79 zł (dziesięć tysięcy sześć złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy) tytułem spłaty, płatną w terminie 2 (dwóch) lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności;

g) uczestnika postępowania S. C. kwotę 3.335,59 zł (trzy tysiące trzysta trzydzieści pięć złotych pięćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem spłaty, płatną w terminie 2 (dwóch) lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności;

h) uczestnika postępowania R. C. kwotę 10.006,79 zł (dziesięć tysięcy sześć złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy) tytułem spłaty, płatną w terminie 2 (dwóch) lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności;

i) uczestnika postępowania P. C. (1) kwotę 10.006,79 zł (dziesięć tysięcy sześć złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy) tytułem spłaty, płatną w terminie 2 (dwóch) lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności;

j) uczestnika postępowania P. C. (2) kwotę 3.335,59 zł (trzy tysiące trzysta trzydzieści pięć złotych pięćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem spłaty, płatną w terminie 2 (dwóch) lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności;

k) uczestnika postępowania J. C. kwotę 10.006,79 zł (dziesięć tysięcy sześć złotych siedemdziesiąt dziewięć groszy) tytułem spłaty, płatną w terminie 2 (dwóch) lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności;

l) uczestnika postępowania D. C. kwotę 3.335,59 zł (trzy tysiące trzysta trzydzieści pięć złotych pięćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem spłaty, płatną w terminie 2 (dwóch) lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności;

VII. zasądzić od uczestniczki A. R. (1) na rzecz wnioskodawczyni J. W. kwotę 3286,45 zł (trzy tysiące dwieście osiemdziesiąt sześć złotych czterdzieści pięć groszy) tytułem zwrotu części kosztów postępowania sądowego;

VIII. nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Ciechanowie) od uczestników postępowania: D. C., P. C. (2), S. C. po 55,69 zł (pięćdziesiąt pięć złotych sześćdziesiąt dziewięć groszy) tytułem zwrotu wydatków budżetowych uiszczonych tymczasowo przez Skarb Państwa;

IX. nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Ciechanowie) od uczestników postępowania: M. J., B. G., A. F., R. C., P. C. (1), J. C. po 167,08 zł (sto sześćdziesiąt siedem złotych osiem groszy) tytułem zwrotu wydatków budżetowych uiszczonych tymczasowo przez Skarb Państwa;

X. nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Ciechanowie) od uczestnika postępowania P. R. kwotę 584,79 zł (pięćset osiemdziesiąt cztery złote siedemdziesiąt dziewięć groszy) tytułem zwrotu wydatków budżetowych uiszczonych tymczasowo przez Skarb Państwa;

XI. nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Ciechanowie) od uczestnika postępowania B. L. kwotę 1.169,56 zł (jeden tysiąc sto sześćdziesiąt dziewięć złotych pięćdziesiąt sześć groszy) tytułem zwrotu wydatków budżetowych uiszczonych tymczasowo przez Skarb Państwa;

XII. nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Ciechanowie) od uczestnika postępowania A. R. (1) kwotę 4700,84 zł (cztery tysiące siedemset złotych osiemdziesiąt cztery groszy) tytułem zwrotu wydatków budżetowych uiszczonych tymczasowo przez Skarb Państwa;

XIII. pozostawić wnioskodawców i uczestników postępowania przy pozostałych poniesionych kosztach postępowania związanych ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 464/13

## UZASADNIENIE

Wnioskodawcy J. W. i P. R., we wniosku złożonym w dniu 13 września 2013 r. wnosili o dokonanie działu spadku i zniesienia współwłasności po R. R. (1).

Wnioskodawcy wskazali, że w skład spadku wchodzi:

- zabudowana nieruchomość rolna położona w P. gmina O.,
- inwentarz martwy składający się z samochodów (...) P. (...), F. (...), ciągników rolniczych: U. (...), U.(...), przyczepki rolniczej, przyczepy kempingowej, siewnika zbożowego, siewnika do nawozów, kosiarki rotacyjnej, przyczepy jednoosiowej, zbiornika na mleko, dojarki dwukonwiowej,
- inwentarz żywy składający się z 16 sztuk bydła i 1 świni,
- środki pieniężne zgromadzone w bank (...).

Cały majątek spadkowy pozostaje w posiadaniu wdowy po R. A. R.. Wnioskodawcy wnosili o dokonanie działu spadku przez przyznanie wszystkich składników majątku A. R. (1) z obowiązkiem spłaty pozostałych spadkobierców spłatą odpowiadającą ich udziałowi w spadku.

Uczestniczka postępowania T. M. wносиła o zwolnienie jej od udziału w sprawie z tego względu, że aktem notarialnym z dnia 9 stycznia 2013 r. sprzedała swój udział w spadku A. R. (1).

Postanowieniem z dnia 20 stycznia 2014 r. Sąd zwolnił T. M. od udziału w sprawie (postanowienie k. 84 akt).

Uczestniczka A. R. (1) przyłączyła się do wniosku o dokonanie działu spadku po R. R. (1), jednakże zakwestionowała wycenę składników majątku spadkowego wskazaną przez wnioskodawców.

Uczestniczka A. R. (1) wносиła o przyznanie na jej rzecz wszystkich składników majątku spadkowego. Wносиła o ustalenie, że majątek spadkowy jest obciążony długiem spadkowym w wysokości 36465,30 zł z tytułu kosztów pogrzebu spadkodawcy, które poniosła wyłącznie ona. Ponadto wносиła o obniżenie spłat ze względu na jej sytuację majątkową i rozłożenie ich na 10 lat.

Pozostali uczestnicy przyłączyli się do wniosku. Wnosili o przyznanie majątku spadkowego na rzecz A. R. (1) i obciążenie uczestniczki obowiązkiem uiszczenia spłat na ich rzecz w możliwie najszybszym terminie. Uczestnicy nie zgadzali się na obniżenie spłat oraz rozłożenie ich na raty.

***Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego Sąd ustalił następujący stan faktyczny:***

Spadkodawca R. R. (1), zmarł 15 września 2010r. Spadek po nim na podstawie ustawy nabyli: żona A. R. (1) 1176/2352 części, siostra B. L. i siostrzenica T. M. po 294/2352 części każda z nich, bratankowie: J. W. i P. R. po 147/2352 części każde z nich; siostrzeńcy: R. C., J. C., M. F., B. G., P. C. (1), M. J. po 42/2352 części każde z nich, dzieci siostrzeńca: S. C., D. C., P. C. (2) po 14/2352 części każde z nich (dowód: postanowienie k. 7 akt).

M. F. zmarła 9 lutego 2012r. Do chwili obecnej nie została przeprowadzona sprawa o stwierdzenie nabycia spadku po niej ani nie zostało sporządzone poświadczenie dziedziczenia. Został tylko otwarty i ogłoszony testament z dnia 2 lutego 2012r., którym do całości spadku powołała męża A. F. (dowód: dokumenty w aktach sprawy I Ns 307/13 tutejszego Sądu).

W skład spadku po R. R. (1) wchodzi gospodarstwo rolne które składa się z gruntów rolnych, zabudowań mieszkalnych i inwentarskich, inwentarza żywego i martwego oraz środków zgromadzonych w banku (...). Gospodarstwo spadkowe stanowiło wspólność majątkową małżeńską R. i A. małżonków R..

W skład spadku wchodzi grunty położone w miejscowości P. gmina O. składające się z działek:

-- oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) o pow. (...) ha zabudowana budynkiem mieszkalnym oraz budynkami gospodarczymi wartości 297.500 zł,

- oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) o pow. (...) ha o wartości 22.500 zł,

- oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) o pow. (...) ha o wartości 11.500 zł,

- oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) o pow. (...) ha o wartości 68.000 zł,

- oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) o pow. (...) ha o wartości 3.400 zł,

- oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) o pow. (...) ha o wartości 3.800 zł,

- oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) o pow. (...) ha o wartości 118.000 zł,

- oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) o pow. (...) ha, o wartości 389.000 zł.

(dowód: kserokopia aktu własności ziemi k. 87 akt, odpis księgi wieczystej k. 88-89 akt, wykaz zmian gruntowych k. 90-91 akt, mapa k. 92 akt, opinia biegłego J. J. k. 287-329, 370-374 akt).

W spadkowym gospodarstwie na dzień otwarcia spadku była następujący inwentarz martwy:

- ciągnik rolniczy U.(...)nr rej. (...) o wartości 7.500 zł,

- ciągnik rolniczy U. (...) nr rej. (...) o wartości 15.200 zł,

- samochód F. (...) nr rej. (...) o wartości 3.400 zł,

- samochód Polski F. (...) nr rej. (...) o wartości 1.100 zł,

- przyczepa marki S. (...) nr rej. (...) o wartości 2.000 zł,

- przyczepa kempingowa marki S. nr rej. (...) o wartości 500 zł,

- siewnik zbożowy wartości 735 zł,

- siewnik do nawozów zawieszany wartości 367 zł,

- kosiarka rotacyjna wartości 1.160 zł,

- przyczepa jednoosiowa wartości 400 zł,

- zbiornik na mleko wartości 880 zł,

- dojarka dwukonwiowa wartości 650 zł.

(dowód: zaświadczenie wystawione przez Wydział Komunikacji Starostwa (...) k. 21 akt, opinia biegłego L. K. k. 454-562, 508-509 akt, opinia biegłego R. Z. k. 113-125, 189-197 akt).

Ponadto w chwili otwarcia spadku w gospodarstwie rolnym był inwentarz żywy składający się z 16 sztuk bydła i 1 świni wartości 40.699 zł (dowód: zaświadczenie Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa k. 22 akt, opinia biegłego R. Z. k. 113-125, 189-197 akt).

Na wspólnym koncie R. i A. R. (1), prowadzonym przez Bank (...) S.A. z siedzibą w W. Oddział Operacyjny w C., na dzień 15 września 2010r. zgromadzone były środki pieniężne w kwocie 166.530,65 zł (dowód: zaświadczenie banku k. 23 akt).

Po śmierci R. R. (1) w 2010 r. uczestniczka postępowania A. R. (1) objęła we władanie całą nieruchomości wraz z inwentarzem żywym i martwym oraz pobrała wszystkie pieniądze z konta bankowego. A. R. (1) do chwili obecnej mieszka na przedmiotowej nieruchomości, prowadzi gospodarstwo rolne przy pomocy swojego kuzyna K. T. (dowód: zeznania uczestniczki A. R. (1) k. 556-558 akt).

A. R. (1) poniosła koszty pogrzebu i pomnika nagrobnego w łącznej wysokości 34.061,10 zł (dowód: zeznania uczestniczki A. R. (1) k. 556-558 akt, faktury i pokwitowania k. 444-445 akt).

Wartość całego gospodarstwa rolnego wg. jego stanu na chwilę otwarcia spadku po R. R. (1), tj. 15 września 2010r. i cen obecnie obowiązujących, po pomniejszeniu o poniesione przez A. R. (1) koszty pogrzebu, wynosi 1.120.760,55 zł.

Spadkobierczyni T. M. przypadający jej udział w spadku po R. R. (1) sprzedała A. R. (1) aktem notarialnym z dnia 9 stycznia 2013 r. (dowód: kserokopia odpisu aktu notarialnego k. 27-28 akt).

Mając na uwadze udziały w spadku ustalone w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku, okoliczności, że spadkowe gospodarstwo rolne stanowiło współwłasność A. R. (1) i R. R. (1) oraz fakt odkupienia przez A. R. (1) od T. M. jej udziału w spadku, udziały spadkobierców wynosiły:

- A. R. (1) 3822/4704 części o wartości 910.617,99 zł,
- D. C. 14/4704 części o wartości 3.335,59 zł,
- J. C. 42/4704 części o wartości 10.006,79 zł,
- P. C. (2) 14/4704 części o wartości 3.335,59 zł,
- P. C. (1) 42/4704 części o wartości 10.006,79 zł,
- R. C. 42/4704 części o wartości 10.006,79 zł,
- S. C. 14/4704 części o wartości 3.335,59 zł,
- spadkobiercy M. F. 42/4704 części o wartości 10.006,79 zł,
- B. G. 42/4704 części o wartości 10.006,79 zł,
- M. J. 42/4704 części o wartości 10.006,79 zł,
- B. L. 294/4704 części o wartości 70.047,53 zł,
- P. R. 147/4704 części o wartości 35.023,76 zł,
- J. W. 147/4704 części o wartości 35.023,76 zł.

Po spadkodawcy R. R. (1) dotychczas nie został dokonany dział spadku. Nie było innych długów spadkowych (bezsporne).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach spraw: I Ns 307/13, I Ns 464/13, I Ns 461/10, dokumenty znajdujące się w aktach niniejszej sprawy: wypisu z rejestru gruntów k. 15 -20, 93-98 akt, zaświadczeń k. 21-23 akt, kserokopii aktu notarialnego k. 27-28 akt, kserokopii aktu własności k. 87 akt, odpisu księgi wieczystej k. 88-89 akt, wykazu zmian gruntowych k. 90-91 akt, mapy k. 92 akt, historii rachunku k. 433-440 akt, kserokopii faktur k. 444-445 akt, zeznań: świadka K. T. k. 414 akt, wnioskodawców J. W. k. 80-81, 414-415, 549 akt, P. R. k. 81, 415, 549 akt, uczestników: B. L. k. 81-83, 415, 549 akt, T. M. k. 82-83 akt, J. C. k. 83 akt, R. C. k. 549-550 akt, A. F. k. 550 akt, J. C. k. 550 akt, B. G. k. 550 akt, P. C. (1) k. 550 akt, M. J. k. 550 akt, D. C. k. 550 akt, A. R. (1)

k. 556-5558 akt oraz opinii biegłych sądowych z zakresu: rolnictwa R. Z. k. 113-125, 189-197, 261-268, 271-273 akt, szacowania nieruchomości J. J. k. 287-329, 370-374 akt, szacowania pojazdów L. K. k. 454-562, 508-509 akt.

Sąd uwzględnił dołączone dokumenty, ich prawdziwość nie była kwestionowana ani nie budzi wątpliwości. Przedłożone przez strony dokumenty rzeczywiście były sporządzone, a w ich treść nie ingerowano, nie były przerabiane.

Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawców i uczestników postępowania, jak również zawnioskowanego świadka K. T., są one w zasadzie ze sobą zgodne i wzajemnie się uzupełniają oraz znajdują potwierdzenie w zgromadzonych dokumentach.

Strony zgodnie przyznały, że A. i R. R. (1) byli współwłaścicielami zabudowanego gospodarstwa rolnego położonego w P. gmina O.. Jako składniki przedmiotowego gospodarstwa zostały zgodnie wskazane: inwentarz żywy i martwy oraz zgromadzone pieniądze na koncie w banku. Skład majątku spadkowego potwierdzają ponadto przedłożone do akt zaświadczenia. Również nie była kwestionowana okoliczność, że koszty pogrzebu oraz pomnika nagrobnego poniosła wyłącznie A. R. (1), która udokumentowała wysokość poniesionych kosztów fakturą i pokwitowaniami, których prawdziwość nie była kwestionowana.

Wnioskodawcy i uczestnicy zgodnie wskazali sposób wyjścia ze współwłasności przez przyznanie całego majątku spadkowego A. R. (1), w której posiadaniu gospodarstwo aktualnie się znajduje.

Przedmiotem sporu była wartość majątku spadkowego. Sąd ustalił wartość spadkowego gospodarstwa rolnego na podstawie opinii biegłych sądowych z zakresu: rolnictwa R. Z., szacowania nieruchomości J. J., szacowania pojazdów L. K.. Sąd ustalił wartość gruntów i zabudowań w oparciu o opinię biegłego J. J., a wartość pojazdów mechanicznych w oparciu o opinię biegłego L. K.. Opinie tych biegłych jako specjalistów w swoich dziedzinach, zdaniem Sądu, w lepszym stopniu uwzględniały wszystkie okoliczności niezbędne do rzetelnej wyceny tych składników majątku spadkowego. Natomiast podstawą do ustalenia wartości pozostałych składników gospodarstwa rolnego stanowiła opinia biegłego R. Z., którego wycenia inwentarza martwego i żywego nie była kwestionowana przez strony.

W tym zakresie Sąd uwzględnił opinie biegłych sądowych, sporządzone dla potrzeb niniejszej sprawy. Opinie biegłych zasługiwały na walor wiarygodności, gdyż sporządzone zostały przez osoby dysponujące odpowiednią wiedzą, poprzedzona analizą dokumentów. Opinie sporządzono w sposób rzeczowy i merytorycznie poprawny.

### **Sąd zważył, co następuje:**

Zgodnie z art. 1037 § 1 k.c. dział spadku może nastąpić bądź na mocy umowy pomiędzy wszystkimi spadkobiercami, bądź na mocy orzeczenia sądu na żądanie któregośkolwiek ze spadkobierców.

Na podstawie art. 1035 k.c. jeżeli spadek przypada kilku spadkobiercom, do wspólności majątku spadkowego oraz do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych z zachowaniem przepisów niniejszego tytułu.

Zgodnie z art. 688 k.p.c. do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zniesienia współwłasności, a w szczególności art. 618 § 2 i 3 k.p.c..

Z art. 211 k.c., 212 k.c. i nast. oraz z art. 623 k.p.c. wynika, że podział fizyczny jest podstawowym sposobem zniesienia współwłasności, preferowanym przez ustawodawcę. Oznacza to, że w sytuacji, gdy zniesienie współwłasności następuje z mocy orzeczenia sądu, powinien on brać pod uwagę przede wszystkim ten sposób wyjścia z niepodzielności, chyba że nie są nim zainteresowani sami współwłaściciele (postanowienie Sądu Najwyższego z 5 lutego 2010 r., sygn. akt III CSK 195/09).



Art. 212 § 2 k.c. przewiduje, że rzecz, która nie daje się podzielić, może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych albo sprzedana stosownie do przepisów kodeksu postępowania cywilnego.

W sprawach o dział spadku Sąd - jeżeli nie zachodzą po temu przeszkody prawne wymienione w art. 622 § 2 k.p.c. - ma obowiązek uwzględnić zgodny wniosek o dział. Przepisy normujące postępowanie działowe nie wymagają szczególnej formy dla zgodnego wniosku o zniesienie współwłasności. Może on być zgłoszony we wspólnym wniosku wszczynającym postępowanie, ustnie na rozprawie, ewentualnie w drodze odrębnych wniosków złożonych przez współwłaścicieli (postanowienie Sądu Najwyższego z 6 lutego 2002 r., sygn. akt CKN 803/00). W każdym wypadku „zgodność” wniosku powinna być niewątpliwa; nie może być domniemywana ani interpretowana z niedostatecznie jasnych oświadczeń procesowych lub zachowań w trakcie trwania postępowania. W szczególności nie może być traktowany jako zgoda brak odpowiedzi współwłaściciela na propozycje innego współwłaściciela (uzasadnienie orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 1961 r., sygn. akt 2 CR 936/60)

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 3 października 2008 r., sygn. akt I CSK 82/08) stwierdził, że kodeks cywilny nie zawiera przykładowego katalogu okoliczności, o których mowa w art. 212 § 2 k.c. pozostawiając dokonanie wyboru sędziom. Natomiast w postanowieniu z dnia 19 stycznia 2009 r., sygn. akt V CKN 1436/00 Sąd Najwyższy wskazał, że podstawowym sposobem zniesienia współwłasności preferowanym przez ustawodawcę – cytowanym wyżej art. 212 § 2 k.c. - jest podział fizyczny rzeczy wspólnej, jako najbardziej sprawiedliwy i pożądany. Dlatego też, jeżeli zniesienie współwłasności następuje z mocy orzeczenia sądu, sąd powinien przede wszystkim brać pod uwagę ten sposób wyjścia ze współwłasności, chyba że współwłaściciele żądają przyznania rzeczy wspólnej jednemu z nich w zamian za spłaty albo sprzedaży stosownie do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego.

W niniejszej sprawie wszyscy uczestnicy postępowania zgodnie wnosili o przyznanie przedmiotowej nieruchomości na rzecz uczestniczki postępowania A. R. (3), w której posiadaniu już znajduje się przedmiotowa nieruchomość, z obowiązkiem spłaty na rzecz pozostałych spadkobierców stosownie do ich udziałów. Mając na uwadze zgodny wniosek spadkobierców, Sąd przyznał całe spadkowe gospodarstwo (...) oraz obciążył ją obowiązkiem spłaty na rzecz pozostałych współwłaścicieli.

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 27 września 1974 r. w dziele spadku na podstawie art. 1035 i nast. Kodeksu cywilnego stan spadku ustala się według otwarcia spadku, czyli z chwilą śmierci spadkodawcy (art. 924 KC), jego zaś wartość według cen z chwili dokonania działu.

Mając powyższe na uwadze i uwzględniając opinię biegłych sądowych, wartość całego gospodarstwa rolnego wg. cen obecnie obowiązujących i po doliczeniu środków pieniężnych zgromadzonych na koncie Sąd ustalił na kwotę 1154821,65 zł.

Zgodnie z art. 922§3 k.c. do długów spadkowych obniżających wartość spadku zalicza się koszty pogrzebu. W niniejszej sprawie koszty pogrzebu w całości poniosła A. R. (1) wydając kwotę 34061,10 zł, a tym samym majątek do podziału, pomniejszony o koszty pogrzebu, wyniósł 1120760,55 zł.

Udziały wnioskodawców i uczestników postępowania wynoszą:

- A. R. (1) 3822/4704 części o wartości 910.617,99 zł,

- D. C. 14/4704 części o wartości 3.335,59 zł,

- J. C. 42/4704 części o wartości 10.006,79 zł,

- P. C. (2) 14/4704 części o wartości 3.335,59 zł,

- P. C. (1) 42/4704 części o wartości 10.006,79 zł,

- R. C. 42/4704 części o wartości 10.006,79 zł,
- S. C. 14/4704 części o wartości 3.335,59 zł,
- spadkobiercy M. F. 42/4704 części o wartości 10.006,79 zł,
- B. G. 42/4704 części o wartości 10.006,79 zł,
- M. J. 42/4704 części o wartości 10.006,79 zł,
- B. L. 294/4704 części o wartości 70.047,53 zł,
- P. R. 147/4704 części o wartości 35.023,76 zł,
- J. W. 147/4704 części o wartości 35.023,76 zł.

Stwierdzenie spadku przez spadkobierców M. F., zgodnie z art. 925 k.c., nastąpiło z mocy prawa z chwilą otwarcia spadku. Oznacza to, że jeżeli żadne z pozostałych uczestników postępowania nie kwestionowała przymiotu spadkobierców, odpadła potrzeba udowodnienia tego przymiotu stwierdzeniem nabycia spadku (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2006 r., sygn. I CSK 178/06).

Stosownie do wysokości udziałów Sąd zasądził spłaty od uczestniczki postępowania A. R. (1) na rzecz wnioskodawców i pozostałych uczestników w terminie 2 lat od dnia uprawomocnienia się postanowienia. Ustalając termin uiszczenia spłat Sąd miał na względzie okoliczność, że otwarcie spadku nastąpiło w 2010 r. i wnioskodawczyni licząc się z koniecznością spłaty pozostałych spadkobierców powinna była zgromadzić na ten cel odpowiednie środki. Ponadto wnioskodawcy i pozostali uczestnicy postępowania wnosili o możliwie jak najszybszą spłatę. W ocenie Sądu ustalony termin 2 lat od chwili uprawomocnienia się orzeczenia z jednej strony uwzględnia żądanie spadkobierców o ustalenie krótkiego terminu spłat, a z drugiej strony daje szansę A. R. (1) na zgromadzenie stosownych środków bez nadmiernego obciążenia. Sąd nie rozłożył spłaty należnych udziałów spadkowych na raty, zgodnie z żądaniem A. R. (1), bowiem uznał za bardziej celowe odroczenie terminu płatności. Dzięki temu zobowiązana samodzielnie będzie mogła kształtować harmonogram spłat, uwzględniając swoje możliwości zarobkowe i sytuację finansową, zaś w razie braku określonych środków pieniężnych umożliwienie wystąpienia w tym czasie do wybranej przez siebie instytucji finansowej celem uzyskania kredytu na pokrycie tego zadłużenia, ewentualnie wypracowanie w tym terminie między stronami satysfakcjonującej dla nich treści ugody pozasądowej co do spłaty tychże udziałów.

Postanowienie sądu przyznające wspólną rzecz jednemu z uczestników postępowania, a drugiemu spłaty, zarówno wydane w postępowaniu o zniesienie współwłasności, jak i wydane w postępowaniu o dział spadku, ma charakter konstytutywny (art. 624 k.pc. w zw. z art. 688 k.p.c.). Terminy spłaty ustalone przez sąd, o których mowa w art. 212 § 3 k.c., powinny zatem przypadać na okres po uprawomocnieniu się postanowienia zasądzającego spłaty (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2002 r., sygn. akt II CK 21/02).

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 11 marca 1974 r., sygn. akt III CRN 2/74 wskazał, że oznaczenie sposobu i terminu uiszczenia spłat powinno być dokonane przez sąd z urzędu.

Sąd z urzędu decyduje o zasądzeniu odsetek na podstawie art. 212 § 3 k.c. (uchwała Izby Cywilnej SN z dnia 15 grudnia 1969 r., sygn. akt III CZP 12/69).

Mając na uwadze powyższe orzeczenia, Sąd ustalił termin płatności spłat na 2 lata od dnia uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminowi płatności.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którym każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie. Należy wskazać, że w najnowszym orzecznictwie sądowym m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2011 r., sygn. akt IV CZ 40/11 i postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 19 listopada 2010 r., sygn. akt III CZP 46/10 wyrażono pogląd, iż w tzw. sprawach działowych nie zachodzi przewidziana w art. 520 § 2 i 3 k.p.c. sprzeczność interesów tych uczestników, którzy domagają się podziału, niezależnie od tego, jaki sposób podziału postulują i jakie wnioski składają w tym względzie. Odpowiednio do postępowania nieprocesowego stosuje się przepisy art. 98 k.p.c. w zakresie, w jakim określają one koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i do celowej obrony, a nadto art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2005 nr 167 poz. 1398 z późn. zm.). Mając na uwadze że wszyscy uczestniczący w postępowaniu byli w równym stopniu zainteresowani jego wynikiem, a koszty sądowe – opłata i wydatki - tego postępowania zostały poniesione przez J. W. w kwocie 3871,24 zł, A. R. (1) – 7217 zł, a w pozostałym zakresie w wysokości 7624,74 zł tymczasowo przez Skarb Państwa, to na podstawie art. 520§1 k.p.c. rozdzielił koszty między stronami i na podstawie art 83 ust. 2 u.k.s.c Sąd obciążył wnioskodawców i uczestników stosownie do udziałów w/ w kosztami sądowymi.

Z tych względów Sąd orzekł jak w postanowieniu.

## ZARZĄDZENIE

(...)